

Kazanım 1: Ortak Kültürel Mirasımız (Anadolu ve Mezopotamya)

1. Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan, verimli topraklara sahip bölgenin adı nedir?
2. Mezopotamya'nın verimliliğinden dolayı tarih boyunca aldığı diğer isim nedir?
3. Bilinen en eski Mezopotamya medeniyeti olan Sümerlerin şehir devletlerine ne ad verilir?
4. Tarihte yazıyı (çivi yazısı) icat ederek "Tarihi Çağları" başlatan medeniyet hangisidir?
5. Görseldeki Sümerlerin 7 katlı olarak inşa ettikleri, depo, okul ve rasathane olarak kullanılan tapınakların adı nedir?

6. Zigguratların en alt katı hangi amaçla kullanılmış ve bu ihtiyaç neyin icadına yol açmıştır?
7. Zigguratların en üst katının rasathane olarak kullanılması, Sümerlerin hangi bilimde geliştiğini gösterir?
8. Sümerler Ay'ın hareketlerini inceleyerek zaman ölçümünde neyi icat etmişlerdir?
9. Tarihte bilinen ilk yazılı kanunlar (Urukagina Kanunları) hangi medeniyete aittir?
10. Tekerleği icat ederek ulaşımı kolaylaştıran Mezopotamya medeniyeti hangisidir?
11. "Kısasa kısas" (göze göz, dişe diş) esasına dayanan sert kanunlarıyla bilinen Babil kralı kimdir?
12. Dünyanın yedi harikasından biri sayılan "Asma Bahçeleri" hangi medeniyete aittir?

13. Dünyanın bilinen ilk kütüphanesini (Asurbanipal Kütüphanesi) kuran medeniyet hangisidir?

14. Asurların Anadolu'da (Kayseri/Kültepe) kurdukları ticaret merkezlerine (pazarlara) ne ad verilir?

15. Çivi yazısını ticaret yoluyla Anadolu'ya getirerek Anadolu'da "tarihi çağları" başlatan medeniyet hangisidir?

16. Anadolu'da siyasi birliği sağlayan ilk büyük devlet olan Hititlerin başkenti neresidir?

17. Hititlerde devlet yönetiminde söz sahibi olan kraliçelere verilen unvan nedir?

18. Hititlerde soylulardan oluşan ve önemli devlet işlerinin görüşüldüğü meclisin adı nedir?

19. Hititlerin tanrılarına hesap vermek için iyi veya kötü olayları yazdıkları ve "tarafsız tarihçiliği" başlatan yıllıklara ne denir?

20. Tarihte bilinen ilk yazılı barış antlaşması olan Kadeş Antlaşması hangi iki devlet arasında yapılmıştır?

21. Takas (değiş-tokuş) usulüne son vererek PARAYI icat eden Anadolu medeniyeti hangisidir?

22. Lidyalıların ticareti geliştirmek için Efes'ten başlayıp Mezopotamya'ya kadar uzanan ticaret yolunun adı nedir?

23. Lidyalıların, tüccarların mallarını güvence altına alarak tarihte başlattıkları ilk uygulama nedir?

24. Ege kıyılarında kurulan ve "özgür düşünce ortamı" sayesinde bilimde çok ilerleyen medeniyet hangisidir?

25. Tıpta Hipokrat, matematikte Pisagor, tarihte Herodot gibi bilim insanları hangi Anadolu medeniyetinde yetişmiştir?

Kazanım 1 – Cevap Anahtarı

1. Mezopotamya

3. Site

5. Ziggurat

7. Astronomi

9. Sümerler

11. Hammurabi

13. Asurlar

15. Asurlar

17. Tavananna

19. Anal (Yıllık)

21. Lidyalılar

23. Sigortacılık

25. İonyalılar

2. Münbit Hilal (Verimli Hilal)

4. Sümerler

6. Depo/Ambar olarak kullanılmış, kayıt tutma ihtiyacı çivi yazısını doğurmuştur.

8. Ay yılı esaslı takvim

10. Sümerler

12. Babiller

14. Karum

16. Hattuşa (Çorum)

18. Pankuş Meclisi

20. Hititler ve Mısırlılar

22. Kral Yolu

24. İonyalılar

Kazanım 2: Demokrasi ve Cumhuriyet Kavramları

26. Halkın kendi kendini yönettiği, eşitlik ve özgürlüğe dayanan yönetim biçimi nedir?
27. Egemenliğin (yönetme yetkisinin) millete ait olduğu, yöneticilerin seçimle ve belirli bir süre için belirlendiği devlet şekli nedir?
28. Demokrasilerde herkesin din, dil, ırk ayrımı olmadan yasalar önünde aynı haklara sahip olması hangi temel niteliktir?
29. Başkalarına zarar vermeden ve yasalara uyarak dilediğimizi yapabilme durumuna ne denir?
30. Yönetme gücünün hiçbir kişiye, zümreye veya aileye değil, doğrudan halka ait olmasına ne ad verilir?
31. Ülkeyi yönetecek kişilerin belirli aralıklarla halk tarafından oylanarak belirlenmesi demokrasinin hangi özelliğidir?
32. Seçimlerde farklı görüşleri temsil eden birden fazla siyasi partinin bulunmasına ve farklı fikirlere saygı duyulmasına ne denir?
33. Yöneticiler dâhil herkesin yasalara ve bağımsız mahkeme kararlarına uymak zorunda olmasına ne denir?
34. Ailede tatil planı yapılırken tüm aile üyelerinin fikrinin alınması neye örnektir?
35. Görseldeki gibi sınıf başkanının öğrenciler tarafından sandık kurularak ve oylamayla seçilmesi neye örnektir?

Demokrasi Kültürü

36. Türk milletinin modern ve demokratik bir yönetime kavuşması için Cumhuriyeti ilan eden liderimiz kimdir?
37. Atatürk, "Demokrasinin en çağdaş ve mantıklı uygulamasını sağlayan hükümet şekli..." sözüyle neyi kastetmiştir?

38. Ülkemizde Cumhuriyet hangi tarihte ilan edilmiştir?

39. Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) hangi tarihte açılarak milli egemenliğin temeli atılmıştır?

40. Demokrasilerde ülkeyi yöneten iktidar (hükümet) gücünü kimden alır ve kimin oylarıyla iş başına gelir?

41. Bir öğrencinin okuldaki okul temsilcisi seçimlerinde aday olması demokrasinin hangi hakkını kullandığını gösterir?

42. Sınıf kurallarını sadece öğretmenin değil, tüm öğrencilerin ortak kararla belirlemesi demokrasinin hangi yönünü vurgular?

43. Yöneticilerin ömür boyu veya babadan oğula değil, "belirli bir süre" için göreve gelmesi hangi yönetim biçiminin özelliğidir?

44. Kadınların da erkekler gibi seçimlerde oy kullanabilmesi ve aday olabilmesi demokrasinin hangi ilkesinin bir sonucudur?

45. Mustafa Kemal Atatürk'ün TBMM'de yazan "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" sözü demokrasinin hangi temel ilkesiyle ilgilidir?

46. Seçimlerde en çok oyu alan parti devleti yönetirken, mecliste diğer partilerin (azınlığın) görüşlerine de saygı duyulması hangi ilkedir?

47. Ülkemizde halk, yasa yapma ve yönetimi denetleme yetkisini kimlerin aracılığıyla kullanır?

48. Seçim sonuçlarına ve halkın kararına (çoğunluğun tercihine) saygı duymak demokrasinin bir gereği midir?

49. Mahalledeki bir sorunun çözülmesi için halkın belediyeye dilekçe yazması yönetim sürecine "katılım" sağlar mı?

50. Demokrasi kültürü sadece devlet yönetiminde mi geçerlidir yoksa toplumun her alanında (aile, okul vb.) mı yaşatılmalıdır?

Kazanım 2 - Cevap Anahtarı

26. Demokrasi	27. Cumhuriyet
28. Eşitlik	29. Özgürlük
30. Millî Egemenlik	31. Seçme ve Seçilme (Katılım)
32. Çoğulculuk	33. Hukukun Üstünlüğü
34. Aile içi demokrasi	35. Okulda demokrasi
36. Mustafa Kemal Atatürk	37. Cumhuriyet
38. 29 Ekim 1923	39. 23 Nisan 1920
40. Halktan (Milletten) alır	41. Seçilme hakkı
42. Katılım (Birlikte karar alma)	43. Cumhuriyet
44. Eşitlik	45. Millî Egemenlik
46. Çoğulculuk	47. Milletvekilleri (TBMM)
48. Evet, demokratik olmanın gereğidir.	49. Evet, sağlar.
50. Toplumun her alanında yaşatılmalıdır.	

Kazanım 3: Etkin Vatandaşın Özellikleri ve Toplum Düzeni

51. Haklarını ve sorumluluklarını bilen, toplumsal sorunlara karşı duyarlı olan kişiye ne ad verilir?
52. Dünyaya geldiğimiz ülkeye ve millete hukuki olarak bağlı olduğumuzu gösteren kimlik başına ne denir?
53. Etkin bir vatandaş haksızlığa uğradığında hakkını aramak için resmi kurumlara hangi yasal belgeyi yazar?
54. Devletin yol, okul, hastane gibi kamu hizmetlerini yapabilmesi için vatandaşların devlete ödemekle yükümlü olduğu maddi pay nedir?
55. Alışveriş yaptıktan sonra ülke ekonomisine katkı sağlamak ve vergi kaçakçılığını önlemek için satıcıdan ne almalıyız?
56. Etkin bir vatandaş, seçim dönemi geldiğinde ülkesinin yönetimine katılmak için ne yapar?
57. Bir sorun karşısında kavga etmek yerine Tüketici Hakem Heyeti'ne veya mahkemeye başvurmak kişinin nasıl bir vatandaş olduğunu gösterir?
58. Toplumdaki ihtiyaç sahiplerine, yaşlılara veya çevreye yardım etmek için gönüllü kişilerin kurduğu kuruluşlara ne denir?
59. Çöpleri yere atmamak, ormanları ve tarihi eserleri özenle korumak etkin vatandaşın hangi bilince sahip olduğunu gösterir?
60. Kuralların kendi güvenliği için olduğunu bilen bir vatandaş, bisiklet sürerken (kısa mesafe bile olsa) ne takmaya özen gösterir?
61. Etkin ve sorumluluk sahibi vatandaşların çoğunlukta olduğu bir toplumda kargaşa mı artar yoksa huzur ve düzen mi?
62. Aldığı elektronik ürün bozuk çıkan ve satıcının iade almadığı bir vatandaş, hakkını yasal yollarla aramak için nereye başvurmalıdır?
63. Dilekçe, istek ve şikayetlerimizi internet üzerinden doğrudan Cumhurbaşkanlığına ilettiğimiz dijital sistemin kısa adı nedir?
64. Ülkemizde erkek vatandaşların vatan savunması için belirli bir yaşa gelince yerine getirmesi gereken sorumluluk nedir?
65. Toplum hayatını düzenleyen, örneğin kırmızı ışıkta durmamızı söyleyen hukuki kurallara genel olarak ne denir?

66. Sivil Toplum Kuruluşlarında (Örn: LÖSEV, TEMA, Kızılay) çalışan bireyler maaş karşılığı mı yoksa gönüllülük esasıyla mı çalışırlar?

67. Bireylerin hak arama yollarını bilmesine, siyasi ve hukuki konularda yeterli bilgiye sahip olup bunu hayatına yansıtmaya ne okuryazarlığı denir?

68. Çevresindeki bir tarihi eserin veya kamu malının (parkın) tahrip edildiğini gören etkin bir vatandaş durumu görmezden mi gelir yoksa yetkililere mi bildirir?

69. "Benim vereceğim bir oyla ülke mi kurtulacak?" diyerek seçimlerde sandığa gitmemek etkin vatandaşlık anlayışına uyar mı?

70. Etkin vatandaşlar, çevrelerinde bir sorun gördüklerinde bu sorunun çözümünde şiddete mi başvurur yoksa yasal kurumlara mı?

71. Evdeki kaynakları (elektrik, su) israf etmeden, tasarruflu kullanmak etkin bir vatandaşın sorumlulukları arasında yer alır mı?

72. Mahallede veya okulda düzenlenen toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katılmak toplumdaki birlik duygusunu nasıl etkiler?

73. Hastanede muayene sıramızı beklemek, kaynak yapmamak ve başkalarının hakkına girmemek hangi kavrama örnektir?

74. Bireylerin sadece kendi çıkarlarını değil, yaşadığı toplumun ortak çıkarlarını ve iyiliğini düşünmesi hangi vatandaşlık türüne girer?

75. Herkesin kurallara uyduğu, vergilerini eksiksiz verdiği ve haklarını koruduğu bir ülkede adalet duygusu nasıl etkilenir?

Kazanım 3 - Cevap Anahtarı

51. Etkin Vatandaş	52. Vatandaşlık
53. Dilekçe	54. Vergi
55. Fiş veya fatura	56. Oy kullanır
57. Etkin/Bilinçli vatandaş	58. Sivil Toplum Kuruluşları (STK)
59. Çevre bilincine	60. Kask
61. Huzur ve düzen artar	62. Tüketici Hakem Heyeti
63. CİMER	64. Askerlik yapmak
65. Kanun / Yasa	66. Gönüllülük esasıyla
67. Vatandaşlık okuryazarlığı	68. Yetkililere (Belediyeye/Polise) bildirir.
69. Uymaz.	70. Yasal kurumlara (hukuka) başvurur.
71. Evet, yer alır.	72. Toplumsal bağları güçlendirir.
73. Başkalarının hakkına saygı göstermeye	74. Etkin Vatandaşlık
75. Adalet duygusu pekişir ve gelişir.	

Kazanım 4: Temel Haklar, Sorumluluklar ve Önemi

76. Doğuştan sahip olduğumuz, devlet tarafından Anayasa ile güvence altına alınan yetkilere genel olarak ne denir?
77. Kişinin kendisine, topluma ve devlete karşı yerine getirmek zorunda olduğu görevlere ne ad verilir?
78. Diğer tüm hakların kullanılabilmesi için ön şart olan, savaşta dahi kısıtlanamaz en temel hakkımız hangisidir?
79. Kişinin izni olmadan özel hayatına karışılabilmesi, fotoğraflarının paylaşılabilmesi ve telefonunun dinlenememesi hangi temel haktır?
80. Devlet okullarında ilköğretimin kız ve erkek çocuklar için zorunlu ve ücretsiz olması hangi hakkın gereğidir?
81. Herkesin sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşama, hastalandığında devletin hastanelerinde tedavi olma hakkı nedir?
82. İstedğimiz şehre taşınabilmemiz ve ülke sınırları içinde serbestçe gezebilmemiz hangi hak kapsamındadır?
83. Kimsenin inancından, kanaatinden ve düşüncesinden dolayı zorlanabilmesi veya kınanamaması hangi özgürlükle ilgilidir?
84. Karşılaştığımız bir sorunu veya isteğimizi yetkili kurumlara "yazılı olarak" iletmemizi sağlayan anayasal hak hangisidir?
85. Anayasamızın 12. maddesine göre temel haklarımız başkasına satılabilir, devredilebilir veya bunlardan vazgeçilebilir mi?
86. Temel hak ve özgürlüklerimiz ancak savaş, seferberlik, salgın hastalık gibi çok olağanüstü durumlarda nasıl sınırlandırılabilir?
87. Pandemi (Koronavirüs) döneminde hastalığın yayılmasını önlemek için şehirlerin karantinaya alınması hangi hakkımızın "geçici olarak kısıtlanmasına" örnektir?
88. Evde yüksek sesle müzik dinleyip komşumuzu rahatsız edemememiz, özgürlüklerimizin hangi özelliğini gösterir?
89. 20 Kasım 1989'da dünyadaki tüm çocukların haklarını korumak için BM tarafından kabul edilen uluslararası belgenin adı nedir?
90. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre çocukların sağlıklı bedensel ve zihinsel gelişimi için hangi faaliyetlerde bulunma hakkı vardır?

91. Çocukların, kendilerini ilgilendiren kararlarda (ailede, okulda) fikirlerini özgürce söyleyebilmesine ne hakkı denir?

92. Bir çocuğun eğitimine zarar verecek, zihinsel gelişimini engelleyecek ağır sanayi işlerinde çalıştırılmasının yasak olması hangi hakkın ihlalini önler?

93. Özel gereksinimli (engelli) çocuklara devletin kendi durumlarına uygun özel tedavi, bakım ve eğitim sunması hangi hakkın gereğidir?

94. Eğitim görmek bir "hak" iken; okula zamanında gitmek, ödevleri yapmak ve sınıf kurallarına uymak nedir?

95. Hak ve özgürlüklerimizi kullanırken aynı zamanda neyimizi de yerine getirmeliyiz? (Sorumluluklarımızla bağı var mıdır?)

96. Temel hak ve özgürlüklerimiz ülkemizde hangi en üst hukuki yasa (belge) ile devlet güvencesi altındadır?

97. Mahkeme (hâkim) kararı olmadan güvenlik güçlerinin bile kimsenin evine zorla girememesi, arama yapamaması hangi hakla güvenceye alınmıştır?

98. Temel hakların anayasa ile korunmadığı, yöneticilerin keyfine bırakıldığı bir ülkede insanlar kendilerini güvende hisseder mi?

99. Tüketici olarak satın aldığımız ürün kusurlu çıkarsa faturamızla birlikte hakkımızı Hakem Heyetinde aramamız hangi bilincin göstergesidir?

100. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre kaç yaşına kadar her insan çocuk kabul edilir?

Kazanım 4 - Cevap Anahtarı

76. Temel Haklar

78. Yaşama Hakkı

80. Eğitim ve Öğrenim Hakkı

82. Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti

84. Dilekçe Hakkı

86. Geçici olarak (ve yasalarla) sınırlandırılabilir.

88. Sınırsız olmadığını (başkasına zarar veremeyeceğini)

90. Oyun oynama, dinlenme ve eğlenme

92. Ekonomik sömürüden korunma hakkı

94. Sorumluluk (Ödev)

96. Anayasa

98. Hayır, hissetmez.

100. 18 yaşına kadar

77. Sorumluluk / Ödev

79. Özel Hayatın Gizliliği

81. Sağlık Hakkı

83. Düşünce ve Kanaat Hürriyeti

85. Hayır, devredilemez ve vazgeçilemez.

87. Yerleşme ve Seyahat Hürriyeti

89. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

91. Katılım Hakkı

93. Yaşama, gelişme ve korunma hakkı

95. Sorumluluklarımızı da yerine getirmeliyiz.

97. Konut Dokunulmazlığı Hakkı

99. Vatandaşlık (ve hak arama) bilincinin

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Kitap Tavsiyeleri

Bu harika 100 soruyla konuları çok iyi kavradın! Şimdi sıra öğrendiklerini pekiştirmekte ve pratiğe dökmekte. Sınavlarda %100 başarı için hazırladığımız **Sosyal Bilgiler Dünyası** efsane kitap serimizi hemen incele!

Konu Anlatımlı Etkinlikli Temel Kitap

- ✓ Konular sade, anlaşılır ve seviyeye uygun dille anlatılmıştır.
- ✓ Konu Kavrama Testleri ve Pekiştirici Etkinlikler içerir.
- ✓ Bölüm değerlendirmeleri ve Açık Uçlu Sorular bulunur.
- ✓ Tüm içerikler Video Çözümlüdür.

36 Haftalık Süreç Değerlendirme Fasikülleri

- ✓ MEB müfredatına %100 uyumlu haftalık plana göre hazırlanmıştır.
- ✓ Haftalık konu kavrama testleri ve açık uçlu sorular.
- ✓ Öğretmenlere performans takibi kolaylığı sağlar.
- ✓ Video çözümler ile kolay eksik tespiti sunar.

Soru Bankası

- ✓ Yeni nesil, beceri temelli ve analitik sorular.
- ✓ Klasik bilgi ve üst düzey düşünme soruları dengeli olarak verilmiştir.
- ✓ Öğrenme alanı sonu değerlendirme testleri içerir.
- ✓ Kavram sözlüğü mevcuttur ve testler Video Çözümlüdür.

KİTAPLARI İNCELEMELİK İÇİN TIKLAYIN

SOSYAL BİLGİLER DÜNYASI®

Kaynağı silmeyiniz. SBD Forum:

<https://www.sosyalbilgilerdunyasi.com/5-sinif-sosyal-bilgiler-kitap-tavsiyeleri/>